

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ 1.12.2024

A1. Το Κείμενο 1 αναφέρεται στις ευκαιρίες που δημιούργησε η παραμονή στο σπίτι λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Σύμφωνα με την ψυχολόγο Ελένη Πατίδου, ο εγκλεισμός έδωσε στον άνθρωπο την ευκαιρία να φροντίσει την υγεία του, τόσο τη σωματική όσο και την πνευματική, να γυμναστεί αλλά και να διαβάσει, να καλλιεργηθεί. Ακόμα, είχε χρόνο να στραφεί στον εαυτό του και να επεξεργαστεί τα συναισθήματά του, διαδικασία που η εντατική καθημερινότητα δεν επέτρεπε ως τότε. Τέλος, ο εγκλεισμός έδωσε στον άνθρωπο χρόνο να αξιολογήσει τη σχέση του με τον συνάνθρωπο και να την επαναπροσδιορίσει ουσιαστικά.

B1. α) Σωστό, **β)** Λάθος, **γ)** Λάθος, **δ)** Λάθος, **ε)** Σωστό.

B2. Στα Κείμενα 1 και 2 οι συντάκτες αναφέρονται στις απόψεις των ειδικών. Ο συντάκτης του Κειμένου 1 επικαλείται τις απόψεις της κοινωνικής και κλινικής ψυχολόγου Ελένης Πατίδου, που περιγράφει αναλυτικά τις ευκαιρίες που προσέφερε η παραμονή στο σπίτι, κατά την περίοδο του εγκλεισμού λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού («Η Ελένη Πατίδου, κοινωνική και κλινική ψυχολόγος ..τις επιθυμίες του»). Έτσι, προσδίδει στον λόγο του σοβαρότητα και επιστημότητα, το κείμενο αποκτά επιστημονική εγκυρότητα και εξυπηρετείται ο σκοπός του συντάκτη, που επιδιώκει να μας πείσει ότι πράγματι κατά την περίοδο του εγκλεισμού δημιουργήθηκαν πολλές ευκαιρίες από την παραμονή μας στο σπίτι, ευκαιρίες για εργασίες που συνεχώς αναβάλαμε γιατί δεν είχαμε χρόνο, σχετικές με τη φροντίδα του εαυτού μας αλλά και με τη σχέση μας με τους συνανθρώπους μας.

Στο Κείμενο 2 ο συντάκτης αναφέρεται στη βιασύνη και την αίσθηση που κυριαρχεί ότι δεν έχουμε αρκετό χρόνο. Προσδιορίζει την αίσθηση αυτή ως «επείγουσα ανάγκη για χρόνο», μια αίσθηση δηλαδή που μας διακατέχει ότι ο χρόνος δεν είναι ποτέ αρκετός και ότι όλα πρέπει να γίνονται γρήγορα. Επικαλείται μάλιστα τις απόψεις των επιστημόνων («Όπως αναφέρουν επιστήμονες... προκαλεί απογοήτευση»), οι οποίοι εξηγούν τη συνεχή αίσθηση του επείγοντος, που κάνει τον άνθρωπο να αισθάνεται διαρκώς πιεσμένος από τον χρόνο και απογοητευμένος όταν προκύπτει καθυστέρηση σε κάποια υποχρέωση που έχει αναλάβει. Έτσι, ο συντάκτης προσδίδει στον λόγο του σοβαρότητα και επιστημότητα, επιστημονικό κύρος και αποδεικτική ισχύ, ώστε να μας πείσει ότι πράγματι στην εποχή μας κυριαρχούν η βιασύνη και η διαρκής αίσθηση του επείγοντος.

B3. α) Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συντάκτης χρησιμοποιεί το ασύνδετο σχήμα. Με την επιλογή αυτή το ύφος αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα, ο λόγος αποκτά ταχύτητα και ένταση, ενώ ελκύεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Ο συγγραφέας πετυχαίνει την πυκνότητα στον λόγο, ώστε να δώσει έμφαση σε όλα όσα μπορεί να κάνει ο άνθρωπος που παραμένει στο σπίτι κατά την περίοδο του εγκλεισμού, να γυμναστεί, να μαγειρέψει, να ψυχαγωγηθεί, να διαβάσει. Με τον τρόπο αυτό, στοχεύει να αφυπνίσει και να προβληματίσει τον αναγνώστη για όλα εκείνα που ανέβαλε προηγουμένως γιατί ποτέ δεν έβρισκε χρόνο, ώστε να κινητοποιηθεί και να πραγματοποιήσει ορισμένες από αυτές τις επιλογές.

B3. β) Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 2 ο συντάκτης επιδιώκει να προβληματίσει τους αναγνώστες για το ζήτημα της βιασύνης που διακρίνει τον τρόπο ζωής μας. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιεί ορισμένες γλωσσικές επιλογές. Αρχικά, διατυπώνει τη θεματική πρόταση **ερωτηματικά**: «Έχετε ποτέ αναρωτηθεί γιατί βρισκόμαστε σε τόσο μεγάλη βιασύνη;», ώστε να κάνει τον λόγο του παραστατικό, να αποτυπώσει ζωηρά τον προβληματισμό του για τη βιασύνη που διακρίνει όλους μας και να δημιουργήσει κλίμα διαλόγου με τους

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031

www.en-dymamei.gr

αναγνώστες. Εξάλλου, η ερώτηση απευθύνεται σε β' πληθυντικό πρόσωπο («Έχετε πότε αναρωτηθεί...»), σαν να την απευθύνει άμεσα σε εμάς και να μας προβληματίζει γιατί όλοι μας βρισκόμαστε σε τόσο μεγάλη βιασύνη. Έτσι ο συγγραφέας ελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, ώστε να παρακολουθήσει στη συνέχεια την απάντηση που δίνει ότι το πιεσμένο γεμάτο υποχρεώσεις πρόγραμμα είναι ένας από τους βασικούς λόγους που μας κάνει να βιαζόμαστε. Άρα, η συγκεκριμένη ερώτηση, εκτός από επικοινωνιακό αποτέλεσμα, έχει και δομικό ρόλο, εξυπηρετώντας τη μετάβαση στις λεπτομέρειες της παραγράφου.

Ακόμα, ο συγγραφέας γράφει σε όλη την έκταση της παραγράφου σε **α' πληθυντικό** («Γιατί όμως έχουμε την αίσθηση της βιασύνης», «γιατί κοιτάζουμε συνέχεια το ρολόι μας»), που κάνει τον λόγο παραστατικό και οικείο, επειδή αποτυπώνει τον προβληματισμό του με ύφος καθολικότητας, αφού η βιασύνη διακρίνει όλους μας, αλλά και τον ίδιο που γράφει. Έτσι όλοι αναρωτιόμαστε γιατί βιαζόμαστε, γιατί κοιτάζουμε συνέχεια το ρολόι μας, όλοι επομένως προβληματιζόμαστε για όσα απασχολούν τον συγγραφέα σχετικά με τους ρυθμούς της ζωής μας.

Άλλες γλωσσικές επιλογές:

Μεταφορικός λόγος: το «φορτωμένο» πρόγραμμα με υποχρεώσεις, που φαίνεται απλώς να αυξάνονται εκθετικά.

Χρήση πολλαπλών ερωτήσεων: Γιατί όμως έχουμε την αίσθηση της βιασύνης καθώς βρισκόμαστε στο αμάξι και πηγαίνουμε στην δουλειά, καθώς ψωνίζουμε, καθώς δουλεύουμε ή ασχολούμαστε με άλλες δραστηριότητες; Εν ολίγοις γιατί κοιτάζουμε συνέχεια το ρολόι μας, ακόμα και αν δεν χρειάζεται στην πραγματικότητα;

Ασύνδετο σχήμα: καθώς βρισκόμαστε στο αμάξι και πηγαίνουμε στην δουλειά, καθώς ψωνίζουμε, καθώς δουλεύουμε ή ασχολούμαστε με άλλες δραστηριότητες;

Γ1. Στο Κείμενο 3, η πρωταγωνίστρια βιώνει συναισθήματα που μεταβάλλονται σταδιακά. Αρχικά, **όταν επιβιβάζεται στο λεωφορείο είναι εκνευρισμένη, σωματικά και ψυχικά εξαντλημένη** λόγω των υποχρεώσεων και της πίεσης της καθημερινότητας. Στη συνέχεια, όμως, **την κατακλύζουν συναισθήματα χαράς, συγκίνησης και νοσταλγίας**, αφού τα φιστίκια μιας ηλικιωμένης γυναίκας της φέρνουν μνήμες από το παρελθόν. Στην 1^η παράγραφο του Κειμένου: «...*Μέρα βροχερή η χθεσινή...επιστροφή...*» **τα αποσιωπητικά** αποτυπώνουν ζωνηρά την εξάντληση και την απόγνωση που αισθάνεται η πρωταγωνίστρια. Είναι αγανακτισμένη, η κόπωση από μια δύσκολη μέρα δεν της επιτρέπει ούτε να ολοκληρώσει την σκέψη της, καθώς το μόνο που την ενδιαφέρει είναι η επιστροφή στο σπίτι. Παράλληλα, **ο ελλειπτικός λόγος:** «*Μέρα βροχερή...κούραση*» αποδίδει την ταχύτητα και την πίεση της καθημερινότητας τονίζοντας τη συναισθηματική της ένταση. Αισθάνεται κουρασμένη και εκνευρισμένη. Στη 2^η παράγραφο του κειμένου, **η πρωτοπρόσωπη αφήγηση:** «*Μια μυρωδιά... φιστίκι καβουρντισμένο!*» αποκαλύπτει παραστατικά και με εξομολογητικό ύφος τις όμορφες αναμνήσεις της πρωταγωνίστριας, που ενεργοποιούνται από τη μυρωδιά των καβουρντισμένων φιστικιών της ηλικιωμένης συνεπιβάτιδας. Μνήμες από θερινό σινεμά και όχι μόνο ξυπνούν την πρωταγωνίστρια και την εκπλήσσουν ευχάριστα. Η νοσταλγία και η χαρά της εξάλλου τονίζονται από τη χρήση **του επιφωνήματος:** «*Μμμμμ*» και **του θαυμαστικού:** «*αράπικο φιστίκι καβουρντισμένο!*» τα οποία δίνουν έμφαση στη χαρά και τον ενθουσιασμό της γι' αυτή την αναπάντεχη ευχάριστη έκπληξη.

Κατά τη γνώμη μου, οι αντιδράσεις της πρωταγωνίστριας και στις δύο περιπτώσεις είναι δικαιολογημένες. Αναμφισβήτητα, το άγχος και η πίεση μιας ασφυκτικής καθημερινότητας ερμηνεύουν την εξάντληση, την αγανάκτηση και τον εκνευρισμό που βιώνει. Από την άλλη, η αλλαγή της διάθεσής της εξηγείται αν αναλογιστούμε τη νοσταλγία και τις όμορφες αναμνήσεις που «ξυπνούν» τα ευχάριστα βιώματα του παρελθόντος.

*Οι δείκτες που παρουσιάζονται είναι περισσότεροι απ' όσους χρειάζονται.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Άλλοι δείκτες για την 1^η παράγραφο:

Πρωτοπρόσωπη αφήγηση: Μπαίνω στο λεωφορείο, κάθομαι, σχεδόν αδιαφορώντας ποιος είναι δίπλα μου, μισοκλείνω τα μάτια.

Μεταφορά: ετοιμάζομαι να βυθιστώ.

Άλλοι δείκτες για τη 2^η παράγραφο:

Χρήση επιθέτων: Κάτι παλιό και γνώριμο με ξαφνιάζει.

Μεταφορά: Μια μυρωδιά κάνει τα ρουθούνια μου να παίζουν.

Ελλειπτικός λόγος: ποιος στο καλό...

Παρατήρηση: Σε ερωτήσεις που αφορούν τα συναισθήματα/τον συναισθηματικό κόσμο/τη συναισθηματική αντίδραση των προσώπων, ελέγχουμε αν υπάρχει κλιμάκωση ή αλλαγή-μεταβολή των συναισθημάτων στην πορεία του κειμένου. Μια σφαιρική απάντηση απαιτεί κάλυψη όλου του εύρους των συναισθηματικών αντιδράσεων.

Δ1. Στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας γίνεται ένα αφιέρωμα στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου **κατά την περίοδο του εγκλεισμού** που επιβλήθηκε λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Γράφετε ένα άρθρο 300-350 λέξεων, στο οποίο αναφέρεστε στις ευκαιρίες που είχατε για ποιοτική αξιοποίηση του χρόνου σας **κατά την περίοδο αυτή** και στα οφέλη που αποκομίσατε από αυτές.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ Δ

- Ο μαθητής γράφει άρθρο (απαραίτητος ο τίτλος).
- Αφορμή είναι ένα αφιέρωμα της ηλεκτρονικής εφημερίδας του σχολείου στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου κατά την περίοδο του εγκλεισμού που επιβλήθηκε λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού.
- Το ζητούμενο ζητά να αναπτύξει ο μαθητής ευκαιρίες που είχε για ποιοτική αξιοποίηση του χρόνου του **κατά την περίοδο του εγκλεισμού** λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού και στα οφέλη που αποκόμισε από τις επιλογές που έκανε.
- Τα επιχειρήματα που αφορούν στο ζητούμενο βρίσκονται στο κόκκινο βιβλίο, σελ.302-303.
- Απαιτείται όμως προσαρμογή των ιδεών, επειδή την περίοδο του εγκλεισμού δεν ήταν δυνατό να αξιοποιηθούν διαζώσης όλες οι επιλογές διοχέτευσης του ελεύθερου χρόνου, με τον τρόπο που αναφέρονται στο βιβλίο. Επομένως, κάποια από τα επιχειρήματα πρέπει να παρουσιαστούν ως δραστηριότητες που έγιναν από το σπίτι με τη βοήθεια του διαδικτύου και των ψηφιακών μέσων (π.χ. επικοινωνία με φίλους, ενασχόληση με τα κοινά, εθελοντισμός, παρακολούθηση πολιτιστικών/καλλιτεχνικών θεαμάτων, ταινιών, ηλεκτρονική περιήγηση σε άλλους τόπους, μνημεία κ.τ.λ).
- Ο μαθητής μπορεί να γράψει και δικές του ιδέες, εκτός από αυτές του βιβλίου, που αφορούν βιωματικά τους τρόπους που αξιοποίησε τον χρόνο του κατά την περίοδο του εγκλεισμού (π.χ. εσωτερικός μονόλογος-δημιουργική εσωστρέφεια, μοναχικοί περιπάτοι στη φύση, κοινός χρόνος με τα μέλη της οικογένειας-δημιουργικά παιχνίδια/παρακολούθηση ταινιών κ.α., ενασχόληση με ένα ιδιαίτερο μουσικό ή καλλιτεχνικό χόμπι, διάβασμα, ανάπτυξη μιας νέας δεξιότητας κ.τ.λ.).